

Prøveudtagning i grovfoder – anbefalinger

Opfølgning på ensilageprøver udtaget i starten af fodringssæsonen er en rigtig god idé, men det er ikke lige meget, hvordan de opfølgende prøver udtages og behandles.

Prøveudtagning i lukkede ensilagestakke

Til planlægningen af fodringssæsonen anbefaler vi, at der i lukkede ensilagestakke udtages lodrette boreprøver, som sendes til analyse for alle relevante næringsstoffer og eventuelt mineraler på laboratoriet.

Det er vigtigt, at selve borehovedet er skarpt ved alle former for boreprøver:

- Boreprøver udtages tidligst fire uger efter høst
- Lav gerne to stik og bland dem til en prøve. Hvis den samlede prøve ikke kan være i en enkelt prøvepose, skal den neddeles
- Vær opmærksom på hvordan afgrøden er lagt ind i siloen, da det kan have betydning for anvendeligheden, af det resultat analysen giver

Opfølgning i åbne stakke

Når stakken er åbnet, anbefales det at foretage opfølgende analyser ved udtagning fra skærefladen. Opfølgning bør ikke ske ved udtagning af materiale fra de første meter – "rampen" – af ensilagestakken.

Det er især vigtigt at følge op på tørstofindholdet i ensilagen, da fejl i tørstofindholdet vil have stor indflydelse på foderrationen. Tørstofindholdet er kendt for at variere, og i våd majsensilage kan lodrette boreprøver overvurdere tørstofindholdet. Der bør ske opfølgning i alle majsensilagestakke, der ser ud til at have et tørstofindhold mindre end 32-33 procent.

Når du alligevel sender en prøve til analyse, anbefaler vi, at du mindst en gang i løbet af opfølgningen også laver en fuld foderanalyse.

Udtagning af prøver til opfølgning kan ske ved:

1. Fuldfodervogn og læssemaskine
2. Vandrette boreprøver
3. Udkradsning fra hele snitfladen

I alle tilfælde anbefales det at sende ca. 500 gram materiale til analyse i tætlukket prøvepose - gerne dobbeltpose. Din konsulent kan hjælpe med poser og forsendelse.

Fuldfodervogn og læssemaskine

Fuldfodervognen er et ideelt værktøj til at blande en god repræsentativ prøve af ensilagen.

- Udtag dagens ration af majs- eller græsensilage og fyld det i en hel tom fuldfodervogn
- Undgå materiale fra "den gamle snitflade"
- Bland ensilagen
- Læs minimum 200 kg af
- Udtag prøven fra det aflæssede

Prøveudtagning i det aflæssede ensilage gøres på følgende måde

- Tag aldrig prøverne direkte fra toppen eller bunden af bunken, det øger risikoen for afblanding
- Når der udtages en håndfuld, smides den første væk, hvorefter der udtages endnu en håndfuld til prøveposen samme sted
- Tag håndfulde mindst fem forskellige steder i bunken

Vandrette boreprøver

Kræver et ensilagebor og foretages derfor bedst under konsulentbesøg

- Lav en ren snitflade med læssemaskinen
- Bor flere steder, mindst for hver meter, ned gennem den lodrette akse i midten af stakken
- Prøverne blandes sammen til én prøve. Hvis den samlede prøve ikke kan være i en enkelt prøvepose, skal den neddeles

Udkradsning fra hele snitfladen

Udkradsning fra snitfladen har vi også kaldt "spidsgrebsmetoden", da en spidsgreb er god til at grave ensilage ud af stakken.

Med spidsgrebsmetoden graves en rille i hele stakkens højde fra top til bund. Det udgravede materiale

Mælkeafgiftsfonden

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

samles nedenfor på et rent område eller i en murebalje.

- Lav en ren snitflade med læsemaskinen
- Start fra toppen og grav en rille lodret ned af snitfladen
- Sørg for at silogulvet er rent, der hvor ensilagen lander eller stil en murebalje under
- Ensilagen samlet i baljen eller på silogulvet skal blandes og neddeles ved keglemetoden inden prøven fyldes i pose (se næste side)

I høje stakke er denne metode ikke anbefalelsesværdig

HUSK – det er forbudt at bruge en frontskovl eller andet uautoriseret udstyr til at løfte personer op.

Prøvestørrelse og neddeling

Ingen analyse er bedre end prøveudtagningen

Dvs. at selvom laboratoriet måler det korrekte indhold af f.eks. tørstof i din indsendte prøve, så vil svarets anvendelighed afhænge af, om prøven repræsenterer foderpartiet.

Jo mindre prøven er, desto mere væsentligt er en god prøveudtagning

En god repræsentativ prøve kan ikke *bare* plukkes fra stakken med hænderne. Det virker oplagt at gå ud med sin prøvepose og plukke et par håndfulde fra snitfladen, og sende det til analyse. I forhold til metoder, hvor den endelige prøve er et resultat af omhyggelig blanding og neddeling, vil en håndplukket prøve være væsentlig mere usikker. Når usikkerheden stiger, vil det være nødvendigt at tage flere prøver for at få et brugbart analysesvar. Derfor er tiden til udtagning, blanding og neddeling godt givet ud.

Neddeling af prøver

Større prøver skal neddeles til en størrelse, der kan være i prøveposen. Ved neddeling gøres prøven mindre, på en systematisk måde, så afblanding af prøven undgås, og den endelige prøve er så homogen og repræsentativ som mulig.

Neddeling betyder ikke, at man bare smider halvdelen væk og sender resten til laboratoriet!

Kegle-neddeling

Hele prøven overføres til et plant og rengjort underlag. Klumper adskilles, og prøven blandes grundigt. I majsensilage kan blandingen ske med en skovl, i græsensilage skal klumper skilles med hænderne.

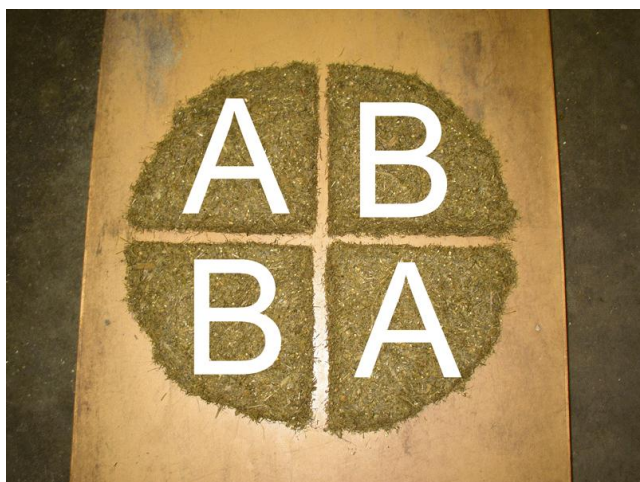
Der opbygges en kegle ved, at materialet skovles fra yderkanten af bunke til midten. Man går rundt om keglen, mens man skovler fra yderkanten til midten.

Der anvendes skovl eller andet redskab til flytning af prøvematerialet. Når hele prøven er blandet og keglen er opbygget, udklappes keglen til en cirkulær kage.

Kagen opdeles i fire lige store lagkagestykker. Vær opmærksom på at foretage "udskæring" af lagkagestykkerne på samme måde hele vejen rundt, således at delingen ikke medfører afblanding.

Prøven er nu delt i fire stykker – her kaldet AA og BB.

To modstående lagkagestykker smides væk – f.eks. B og B.

Nu er kun A og A tilbage, og de samles i en ny bunke. Hvis prøven stadig er for stor, gentages metoden med blanding og opbygning af kegler. Ved yderligere neddeling bortkastes hver anden gang enten AA eller BB. Processen fortsættes indtil den ønskede prøvestørrelse er nået.

Den nemmeste måde at sende prøver til laboratoriet er gennem dit lokale kvægbrugskontor. De har prøveposer, køletasker til opbevaring af prøver og udstyr til registrering af prøver. De ved også hvilke typer analyser, der er relevante til den enkelte slags ensilage. Det er også en god idé at inddrage din fodringskonsulent i opfølgningen på ensilageprøverne – så er I to om at huske det.